

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ *ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇēnānaraṇyasya vadhastatastasya śāpaprāptiśca

atha jītvā maruttaṃ sa
prayayau rākṣasādhipaḥ ।
nagarāṇi narēndrāṇāṃ
yuddhakāṅkṣi daśānanaḥ ॥ 7.19.1 ॥

samāsādyā tu rājēndrān
mahēndravaruṇōpamān ।
abraviḍ rākṣasēndrastu
yuddhaṃ mē dīyatāmiti ॥ 7.19.2 ॥

nirjitāḥ smēti vā brūta
ēṣa mē hi suniścayaḥ ।
anyathā kurvatāmēvaṃ
mōkṣō naivōpapadyatē ॥ 7.19.3 ॥

tatastvabhīravaḥ prājñāḥ
pārthivā dharmaniścayāḥ ।
mantrayitvā tatō'nyōnyaṃ
rājānaḥ sumahābalāḥ ॥ 7.19.4 ॥

nirjitāḥ smētyabhāṣanta
 jñātvā varabalaṃ ripōḥ |
 duṣyantāḥ surathō gādhi -
 rgayō rājā purūravāḥ || 7.19.5 ||

ētē sarvē'bruvamstāta
 nirjitāḥ smēti pārthivāḥ |
 athāyōdhyāṃ samāsādyā
 rāvaṇō rākṣasādhipaḥ || 7.19.6 ||

suguptāmanaranyēna
 śakrēṇēvāmarāvatīm |
 sa taṃ puruṣaśārdūlaṃ
 purandarasamaṃ balē || 7.19.7 ||

prāha rājānamāsādyā
 yuddhaṃ dēhīti rāvaṇaḥ |
 nirjitō'smīti vā brūhi
 tvamēvaṃ mama śāsanam || 7.19.8 ||

ayōdhyādhipatistasya
 śrutvā pāpātmanō vacaḥ |
 anaraṇyastu saṅkruddhō
 rākṣasēndramathābravīt || 7.19.9 ||

dīyatē dvandvayuddhaṃ tē
 rākṣasādhipatē mayā |
 santiṣṭha kṣipramāyattō
 bhava caivaṃ bhavāmyaham || 7.19.10 ||

atha pūrvaṃ śrutārthēna
 nirjitaṃ sumahad balam |
 niṣkrāmat tannarēndrasya
 balaṃ rakṣōvadhōdyatam || 7.19.11 ||

nāgānāṃ daśasāhasraṃ
 vājināṃ niyutaṃ tathā |
 rathānāṃ bahuśāhasraṃ
 pattināṃ ca narōttama || 7.19.12 ||

mahiṃ sañchādya niṣkrāntaṃ
 sapadātirathaṃ raṇē |
 tataḥ pravṛttaṃ sumahad
 yuddhaṃ yuddhaviśārada || 7.19.13 ||

anaraṇyasya nrpatē
 rākṣasēndrasya cādbhutam |
 tad rāvaṇabalaṃ prāpya
 balaṃ tasya mahīpatēḥ || 7.19.14 ||

prāṇāśyata tadā sarvaṃ
 havyaṃ hutamivānalē |
 yuddhvā ca suciraṃ kālāṃ
 kṛtvā vikramamuttamam || 7.19.15 ||

prajvalantaṃ tamāsādya
 kṣipramēvāvaśēṣitaṃ |
 prāviśat saṅkulaṃ tatra
 śalabhā iva pāvakaṃ || 7.19.16 ||

sō'paśyat tannarēndrastu
 naśyamānaṃ mahābalam |
 mahārṇavaṃ samāsādya
 vanāpagaśataṃ yathā || 7.19.17 ||

tataḥ śakradhanuḥprakhyaṃ
 dhanurvisphārayan svayam |
 āsasāda narēndrastam
 rāvaṇaṃ krōdhamūrchitaḥ || 7.19.18 ||

anaraṇyēna tē'mātyā
 mārīcaśukasāraṇāḥ |
 prahastasahitā bhagnā
 vyadravanta mṛgā iva || 7.19.19 ||

tatō bāṇaśatānyaṣṭau
 pātayāmāsa mūrdhani |
 tasya rākṣasarājasya
 ikṣvākukulanandanaḥ || 7.19.20 ||

tasya bāṇāḥ patantastē
 cakrirē na kṣataṃ kvacit |
 vāridhārā ivābhrēbhyaḥ
 patantyō girimūrdhani || 7.19.21 ||

tatō rākṣasarājēna
 kruddhēna nṛpatistadā |
 talēnābhihatō mūrdhni
 sa rathānnipapāta ha || 7.19.22 ||

sa rājā patitō bhūmau
 vihvalaḥ pravivēpitaḥ |
 vajradagdha ivāraṇyē
 sālō nipatitō yathā || 7.19.23 ||

taṃ prahasyābravīd rakṣa
 ikṣvākum prthivīpatim |
 kimidānīm phalaṃ prāptaṃ
 tvayā māṃ prati yudhyatā || 7.19.24 ||

trailōkyē nāsti yō dvandvaṃ
 mama dadyānnarādhipa |
 śaṅkē prasaktō bhōgēṣu
 na śṛṇōṣi balaṃ mama || 7.19.25 ||

tasyaivaṃ bruvatō rājā
 mandāsurvākyamabravīt |
 kiṃ śakyamiha kartuṃ vai
 kālō hi duratikramaḥ || 7.19.26 ||

nahyahaṃ nirjitō rakṣa -
 stvayā cātmapraśaṃsinā |
 kālēnaiva vipannō'haṃ
 hētubhūtaṣṭu mē bhavān || 7.19.27 ||

kiṃ tvidānīm mayā śakyaṃ
 kartuṃ prāṇaparikṣayē |
 na hyahaṃ vimukhō rakṣō
 yuddhyamānastvayā hataḥ || 7.19.28 ||

ikṣvākuparibhāvitvād

vacō vakṣyāmi rākṣasa |

yadi dattaṃ yadi hutaṃ

yadi mē sukṛtaṃ tapaḥ |

yadi guptāḥ prajāḥ samyak

tadā satyaṃ vacō'stu mē || 7.19.29 ||

utpatsyatē kulē hyasmi -

nnikṣvākūṇāṃ mahātmanām |

rāmō dāśarathirnāma

sa tē prāṇān hariṣyati || 7.19.30 ||

tatō jaladharōdagra -

stāḍitō dēvadundubhiḥ |

tasminnudāhatē śāpē

puṣpavṛṣṭiśca khāccyutā || 7.19.31 ||

tataḥ sa rājā rājendra

gataḥ sthānaṃ triviṣṭapam |

svargatē ca nṛpē tasmin

rākṣasaḥ sō'pasarpata || 7.19.32 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē

uttarakāṇḍē ēkōnaviṃśaḥ sargaḥ ||